

Standard operasjonsprosedyre: Oppstalling og bruk av dyr ved IMB utenfor KPM og KPMe

SOP nr: 3-02

Opprinnelig dato: 04.05.2021

Revidert dato:

Gyldig til dato: 14.05.2023

Forfattet av: Frøydis Kilmer

Revidert av:

Godkjent av: Espen Engh

OPPSTALLING OG BRUK AV DYR VED IMB UTENFOR KPM OG KPME

1.0 FORMÅL

- 1.1 Sikre at oppstallingen og bruken av dyr utenfor Seksjon for komparativ medisin (KPM) og KPMe foregår under godkjente forhold.
- 1.2 Sikre at dyr som flyttes ut fra KPM og KPMe håndteres på en velferdsmessig god måte og at flyttingen, oppstallingen og bruken ikke innebærer en risiko for at dyrene kan rømme.
- 1.3 Sikre god kommunikasjon mellom brukere og ansatte ved KPM.
- 1.4 Sikre god dyrevelferd
- 1.5 Minimere eksponering for og spredningen av allergener, lukt og mikroorganismer til omkringliggende områder.
- 1.6 Minimere risikoen for kontaminering til KPM.

2.0 ANSVARFORDELING

- 2.1 Bruker er ansvarlig for at sine genmodifiserte dyr (GMO) oppstalles/brukes i lokaler godkjente til forsøksdyrvirksomhet av Helsedirektoratet (HD) og at oppstallingen/bruken av dyr utenfor lokaler godkjente til forsøksdyrvirksomhet er godkjent som feltforsøk av Mattilsynet (gjelder både GMO og ikke-GMO).
- 2.2 Bruker må opplyse KPM når feltforsøk som innebærer oppstalling ved IMB er godkjent.
- 2.3 Bruker er ansvarlig for at sine dyr oppstalles og håndteres som beskrevet i FOTS.
- 2.4 Person med særskilt kontrollansvar (PMSK) ved KPM er ansvarlig for å opprettholde en aktuell liste med rom ved IMB, utenfor KPM og KPMe, som er godkjente til forsøksdyrvirksomhet ([SSD Brukerenhet 016.pdf](#)).
- 2.5 Alle som håndterer forsøksdyr skal ha bestått forsøksdyrkurs og framlegge dokumentasjon for dette.
- 2.6 Bruker må, i god tid forut for flytting av dyr til oppstalling utenfor KPM og KPMe, informere KPM om flyttingen.
- 2.7 Bruker oppretter request på å få dyr utlevert til fra MDU og Barrieren til DU-007.
- 2.8 Bruker er ansvarlig for å registrere flytting av dyr fra «Rack DU007» i SL til det aktuelle oppstallingsrommet eller å fjerne brukte dyr fra denne racken i SL.
- 2.9 Bruker må se til at det finnes laboratoriefrakker, hetter, masker, hansker, skoovertrekk, tørkepapir, rengjøringsprodukter og desinfeksjonsmidler i lokalet hvor dyr oppstalles og håndteres.

- 2.10 Bruker må se til at gnagersperre er på plass ved oppstalling og håndtering av gangere.
- 2.11 Bruker må i god tid bestille utstyr, som bur, vannflasker og miljøberikelse, ved behov.
- 2.12 Brukeren må levere en HMS-erklæring dersom det skal gjennomføres forsøk med kjemikalier, legemidler, biologiske materialer eller andre ting som kan innebære en risiko for ansatte ved KPM. PMSK må kontrollere at brukeren oppgir denne informasjonen.
- 2.13 Bruker må varsle KPM før oppstarten av et forsøk ved IMB som innebærer oppstalling av dyr og oppgi all relevant informasjon om forsøket. SOP «14-02 Requirements for starting an experiment at IMB» skal leses og forstås.
- 2.14 KPM har, etter pålegg fra Mattilsynet, ansvaret for tilsyn av alle dyr ved IMB som oppstalles i mer enn en dag. Bruker må selv sørge for burskift eller avtale dette med KPM. KPM sørger for lister for tilsyn.
- 2.15 Bruker skal samarbeide med PMSK ved KPM ved import av dyr som skal oppstalles.
- 2.16 Bruker er ansvarlig for å returnere utstyr tilhørende KPM.

3.0 PROSEDYRE

Godkjenninger

- 3.1 Bruker sender FOTS-søknad til Mattilsynet før forsøket finner sted. Forsøk kan ikke startes før godkjenning foreligger. Bruker forsikrer seg om at lokalene som skal benyttes er godkjente til forsøksdyrvirksomhet av HD, eller bruker må søke om feltforsøk via Mattilsynet.
- 3.2 Oppstallingen og håndteringen av dyrene må utføres i de lokalene som beskrives i FOTS. Ved eventuelle endringer i dette, må det søkes om endring i FOTS.
- 3.3 Når et feltforsøk som innebærer oppstalling ved IMB er godkjent, opplyser bruker KPM om dette. KPM vil da opprette lokalet med rack i SL.

Karantenereregler og flytting av dyr

- 3.4 Karantenereregler må etterfølges. Det er ikke tillat å gå til MDU eller uren side av DU-007 hvis man samme dag har vært på KPMe eller i andre lokaler hvor dyr blir oppstallet eller håndtert. Man må ha utført full kroppsvask og skiftet til rene klær før man har adgang til en enhet med høyere helsestatus påfølgende dag.
- 3.5 Bruker må, i god tid forut for flytting av dyr til oppstalling ved IMB utenfor KPM og KPMe, informere KPM om flyttingen slik at tilsyn kan planlegges. Bruker må informere KPM når dyr ikke lenger er oppstallet i det aktuelle lokalet.
- 3.6 Bruker kan opprette en «Move to DU-007» request i Science Linker (SL) for flytting av dyr ut fra MDU (og Barrieren- dyr sendes ut påfølgende fredag). Requesten må opprettes senest innen kl. 13:30 dagen før. Dyrene vil stå klare til henting kl. 09:00 den aktuelle dagen. Disse skal hentes senest kl. 09:30. Dyrene skal dekkes til ved transport ut fra DU-007. Se til at transporten foregår uten fare for at dyrene kan rømme.
- 3.7 Bruker er ansvarlig for å registrere flytting av dyr fra «Rack DU007» i SL til det aktuelle oppstallingsrommet eller å fjerne brukte dyr fra denne racken i SL. Bruker må oppdatere burkortene og Science Linker (SL) med korrekt informasjon.

Håndtering av dyr og utstyr

- 3.8 Alle må bruke personlig verneutstyr (PPE) ved håndtering av dyr; frakk, skoovertrekk, hårnett, maske og hansker.
- 3.9 Det skal benyttes ekstra ventilasjon ved åpning av bur for å minimere eksponering for og spredning av lukt, allergener og mikroorganismer.
- 3.10 Lukk døren og bruk gnagersperren hvis du åpner bur.
- 3.11 KPM utfører daglig tilsyn av ventilasjonsenheter og dyr. KPM informerer bruker ved funn av syke dyr og andre avvik og informerer, hvis mulig, brukergruppen før avlivingen finner sted.
- 3.12 Musebur skiftes hver 14. dag, eller oftere ved behov. Rottebur skiftes hver syvende dag eller oftere, ved behov. Burskift og tilsyn skal registreres på listen.
- 3.13 Brukeren må vite hvordan man flytter bur inn og ut av racken, slik at buret er riktig koblet til ventilasjonen, hvordan man åpner og lukker buret, plassering av fôrkurv og hvordan man lukker filtertoppen.
- 3.14 Dyrene må være utstyrt med tilstrekkelig mengde mat og vann til minst neste dag, tilstrekkelig mengde flis og papir og en igloo/tunnel. Eventuelle avvik fra dette må støttes av FOTS og være tydelig angitt på burkortet. Dyrene må etterlates i god tilstand ved utført forsøk og buret må merkes med informasjon om behandling relevant for KPM. Et post- operativt analgesiskjema (figur 1) må festes på buret etter operasjon.
- 3.15 Alle må rengjøre og desinfisere etter endt arbeid.
- 3.16 Hvis et eksperiment finner sted og en nødsituasjon som innebærer evakuering oppstår, bør dyr avlives hvis deres velferd er i fare eller hvis det er fare for at dyret kan rømme. Lukk alle bur før du evakuerer.
- 3.17 Bruker plasserer utstyr tilhørende KPM i slusen i KPMe. Hvis man ikke har tilgang til KPMe, må utstyr plasseres i en pose, posen må desinfiseres og utstyret må plasseres på utstyrlageret i KPM.

Kontaktinformasjon

- 3.18 Ved nødstilfeller vedrørende dyrevelferd etter arbeidstid kan du ringe KPM sin vakttelefon på 90056382. Dette nummeret er også i bruk i arbeidstiden.
- 3.19 Ved nødstilfeller vedrørende adgang etter arbeidstid kan du ringe Vaktsentralen på 22855007.

KPM:

E-post: komparativ@medisin.uio.no

Telefon: 90056382 (24/7)

<https://www.med.uio.no/imb/tjenester/komparativ-medisin/>

Vaktsentralen

Tel: 22855007 (24/7)

4.0 HELSE, MILJØ OG SIKKERHET (HMS)

- 4.1 Alle prosedyrer for håndtering av farlige stoffer og kjemikalier som kan påvirke KPM-ansatte må risikovurderes og denne må gjøres tilgjengelig for KPM.
- 4.2 Alle som håndterer dyr må benytte PPE.
- 4.3 Alle som håndterer dyr må ha gjennomgått tilstrekkelig trening og praksis for å sikre korrekt håndtering av dyr.

5.0 UTSTYR OG VEDLIKEHOLD

- 5.1 Laboratoriefrakk, skoovertrekk, hårnett, kirurgisk maske, hansker
- 5.2 Ventilasjonssystemer, racker, IVC- bur, vannflasker
- 5.3 Papir, igloer, tunneler (løpehjul)
- 5.4 Tørkepapir, såpevann, 70% etanol

6.0 ENDRINGSHISTORIKK

- 6.1 Opprettet 04.05.21; SOP "18-02 External laboratories at IMB housing animals" inkorporert. (Frøydil Kilmer)

7.0 REFERANSER

- 7.1

Registration of Analgesics			
Cage ID:			
Ear tag:			
Date of surgery:			
Analgesic/Dose	Date	Time	Initials

Figur 1.

